

תקנות סדר הדין החדשות

בקשות, רשימת בקשות, טענות-סף ומומחים

מרצה: עו"ד יורי נחושטן, משרד נחושטן, יוגב ושות'

מאפייני ה"מהפכה": עקרונות יסוד, ושינוי תפיסה

- תקנות 1-5 הן מפת הדרכים לפרשנות התקנות.
- עקרון מוביל הוא השאיפה להליך שיפוטי ראוי והוגן, שנועד להגיע לחקר האמת, ולהשיג תוצאה נכונה ופתרון צודק של הסכסוך.
- בית המשפט נדרש לערוך "איזון אינטרסים" כאשר יש להתחשב גם באינטרס הציבורי, המוגדר כ"נגישות הציבור למערכת בתי המשפט", כולל דיון "צודק, מהיר ויעיל".

מאפייני ה"מהפכה": עקרונות יסוד, ושינוי תפיסה

- אל מול עקרונות היסוד מגלמות התקנות שינוי תפיסה:
- מעורבות פעילה הרבה יותר של עורכי-הדין המייצגים
- מיומנות מקצועית גבוהה הנדרשת מעורכי-הדין
- גישה קפדנית של בית המשפט כתנאי להצלחת התקנות

טענות סף (פרק ו', תקנות 41-44)

- תקנה 41 מונה עילות שעל-פיהן רשאי בית המשפט "בכל עת" למחוק תביעה.
- קיימות עילות מוכרות (העדר עילה, תביעה טורדנית או קנטרנית) אך קיימות גם עילות חדשות:
- (1) התובע "מתמיד" באי קיום התקנות או החלטות. כאן אנו רואים את שינוי התפיסה: מחיקת תביעה בשל התנהגות של עורך-הדין (ולא של בעל הדין).

טענות סף (פרק ו', תקנות 41-44)

- (2) "כל נימוק אחר" סעיף המקנה שיקול-דעת רחב מאד לבית המשפט: "ראוי ונכון" וצריך לוודא שבית המשפט המפעיל שיקול דעת רחב זה מודע לעקרונות היסוד – ובעיקר: הליך ראוי והוגן, חקר האמת והשגת צדק.
- התקנה קובעת שאין מדובר במעשה בית דין, וגם קובעת שניתן לקבוע שהמחיקה אינה מסיגה את התובע לאחור, מבחינת השלב שבו נמחקה התביעה.
- תקנה 42 גם מאפשרת מחיקה (מלאה או חלקית) במקרה של שימוש לרעה

טענות סף (פרק ו', תקנות 41-44)

- תקנה 43 מקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט גם לדחות תביעה מחמת התיישנות או מעשה בית דין – שזה כבר קיים – אבל גם "מכל נימוק אחר". שוב הפרשנות חייבת להיות לפי עקרונות היסוד של הליך הוגן, פתרון צודק וחקר האמת.

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- בקשות בכתב או בע"פ: בעבר היתה "הודעה על בקשה בדרך המרצה" והבקשה היתה בדיון בעל פה. זה מנגנון מסורבל, המונע הכרעה בכתב מקום שמתבקש שכך ייעשה.
- אח"כ שינו ואמרו שיש רק בקשות בכתב. גם זה מסורבל – כי יש בקשות שאפשר להכריע בהן אחרי דיון קצר בע"פ.
- עכשיו נתנו לבית המשפט להחליט (תקנה 49(ו)).
- בהקשר זה יש לציין כי יש רק בקשה ותשובה (אם בכלל), אך לא תגובה (תקנה 50(2)).

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- אל מול הגמישות של הדיון בעל פה או בכתב, נמצא ביטוי דומיננטי של שינוי התפיסה שדיברנו אליו: עורכי הדין צריכים להתכוון לדיון זמן רב מראש, ולא ערב הדיון כפי שקורה לא פעם
- שינוי התפיסה בא לידי בשני מובנים: האחד, קביעת מסגרת זמנים שבתוכה (ורק בתוכה) צריך לקבל החלטה לגבי אילו בקשות רוצים להגיש. השני, ההכרח לקיים תקשורת עם הצד השני לפני פניה לבית המשפט (תקנה 49(ד))

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- באשר למסגרת הזמנים: תקנה 49(א) קובעת שניתן להגיש בקשות במהלך התקופה שממועד הגשת כתב התשובה (או שנועד להגשתו) ועד מועד ישיבת ק"מ ראשונה, רק אם הן בקשות מבין אלה המנויות בתקנה (להלן)
- תקנה 49(ב) קובעת 60 ימים בלבד ממועד כתב טענות אחרון להגשת בקשות מתוך הרשימה שאותה נסקור להלן, למעט שניים: בקשה לסעד זמני, ובקשה לגביית עדות מוקדמת (תקנה 73)

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- רשימת הבקשות שאותן (ורק אותן) ניתן להגיש בחלון הזמן שציינתי (למעט אותן שתיים): עיכוב הליכים לפי חוק הבוררות, או תניית שיפוט זר; בדיקה על ידי מומחה (ר' להלן); בקשה לצירוף בעל דין; בקשה לאיחוד דיון; בקשה לפסלות שופט; בקשה לפטור בעל דין מהתייצבות בק"מ; בקשה לאישור הסדר פשרה, הסדר גישור או הסדר דיוני.
- במבט ראשון נראה שהרשימה הזו מאד חסרה, וגם מסגרת הזמנים שהיא קובעת אינה נראית מתאימה.

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- מתקין התקנות אינו מבאר בעניין, ולא ברור מדוע רשימת הבקשות המותרת להגשה היא כה מצומצמת; ראשית, יש בקשות שניתן להגיש לפני המועד (למשל מחיקה על הסף של התביעה). שנית, קיימת תקנה 176 (דומה למה שיש היום) שבה יש לבית המשפט סמכות ליתן הוראות לצורך הגשמת מטרת התקנות. שלישית, תקנה 49(ז) נותנת לבית המשפט האפשרות לסטות מלוח הזמנים (במקרה של הצדק סביר וכו'). למשל: בקשת פסלות המוגשת מיד כשנודע על עילת הפסלות – הגיוני שתותר הגשתה גם לאחר המועד. תיקון כתב טענות, איחוד דיון וכולי.

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- בין יתר הבקשות מצויה גם בקשה לבדיקה על ידי מומחה לפי תקנה 87 מטעם הנתבע; כלומר – עוד לפני קדם המשפט הראשון צריך הנתבע (עפי"ר בתביעת נזיקין) לבקש לבדוק את התובע ע"י מומחה מטעמו. לא ברור מדוע בחר מתקין התקנות לציין באופן מיוחד דווקא בקשה מעין זו, ולא בקשות רבות אחרות המוגשות חדשות לבקרים לבית המשפט, או בכלל מדוע בחרו לצמצם את רשימת הבקשות המותרת להגשה.

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- מאפיין התכנון המוקדם מתבטא גם בחובה על עורך הדין להגיש "רשימת בקשות" (49ג) שעליה הוא צריך להודיע קודם לכן לצד שכנגד (למעט סעד זמני ארעי במעמד צד אחד). לא ברורה מטרת ההודעה. רשימת הבקשות אינה מסתפקת ב"רשימת מכולת" אלא נדרש בעל הדין לפרט, למעשה, את ראשי הפרקים של כל בקשה שבכוונתו להגיש, ואף לציין אם הוא מבקש דיון בכתב או בע"פ. הפירוט מוגבל בהיקפו לעמוד אחד בלבד.
- מועד הגשת רשימת הבקשות הוא לפחות 20 ימים לפני קדם משפט ראשון. כאשר לוקחים בחשבון את הזמן שלוקח להכין רשימה כזו (אם היא כוללת מספר בקשות) – אזי זה אומר שהכנת ק"מ ראשון צריך שתיעשה לא מעט זמן מראש.

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- המיומנות המקצועית הגבוהה הנדרשת מעורכי-הדין באה לידי ביטוי גם בהגבלת העמודים המוטלת על בקשות: 5 עמודים בלבד, התצהיר : 3 עמודים. בסעד זמני 8 עמודים ו-6 עמודים בהתאמה.
- מגמת הגבלת העמודים הקשיחה והמחמירה היא מאפיין בולט בתקנות האלה, וספק אם היא ריאלית. גם אם המגמה למנוע הארכת יתר היא נכונה, נראה שההגבלות האלה – הן מחמירות יתר על המידה.

בקשות ורשימת בקשות (פרק ח' תקנות 49-55)

- דיון בבקשה יהיה לפי פרק י"א (הפרק הדרן בדיון בתובענה, ועוסק בסדר הטיעון, התנגדויות, סיכומים וכו') בשינויים המחוייבים.
- בית המשפט חייב, בהעדר טעמים מיוחדים, לחייב בהוצאות כל בקשה (ללא קשר לתוצאות התיק העיקרי) – תקנה 53.
- בכל בקשה בעניינים "טכניים הנוגעים לניהול שוטף של ההליך" (כגון: שינוי מועדים) יש לצרף את עמדת הצד השני במעמד הגשת הבקשה (דבר שאינו לגמרי חדש).

תודה וערב טוב

נחושטן יוגב ושות'
NEHUSHTAN YOGEV & CO
עורכי דין | LAW OFFICE

